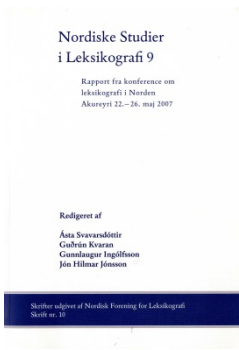

NORDISKE STUDIER I LEKSIKOGRAFI

Titel:	Virksomhedsleksikografi en viser tænder - Leksikografiske løsninger i København Zoo og Fagerberg A/S	
Forfatter:	Henrik Køhler Simonsen	
Kilde:	Nordiska Studier i Lexikografi 9, 2008, s. 383-398 Rapport fra Konference om leksikografi i Norden, Akureyri 22.-26. maj 2007	
URL:	http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/nsil/issue/archive	

© Nordisk forening for leksikografi

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre Nordiske studier i leksikografi (1-5) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Virksomhedsleksikografien viser tænder Leksikografiske løsninger i København Zoo og Fagerberg A/S

This article discusses the challenge of satisfying the lexicographic and text genre-related demands of employees in two Danish companies. These employees not only have cognitive and communicative lexicographic demands but also a demand for text genre-related guidelines to be able to communicate effectively. This article addresses these challenges and proposes two theoretical models developed during two R&D projects in Copenhagen Zoo and Fagerberg A/S. The first model is the lexicographic convergence model, which facilitates convergence of the lexicographic dictionary article and integrated searches in eight external function-supporting sources. The second model is the lexicographic document template model, which facilitates the convergence of the lexicographic article and text genre data. The article finally demonstrates how the models were implemented in practice in the corporate dictionaries ZooLeks and FagerbergLex.

1. Indledning og problem

København Zoo er en selvejende kulturinstitution og er Danmarks tredjestørste turistattraktion. København Zoo er involveret i flere større internationale avls- og naturbevarelsesprojekter, og i 2003 fik København Zoo blandt andet til opgave at oprette en europæisk afdeling af CBSG, som er en verdensomspændende naturbevarelsesorganisation. Se også www.zoo.dk for yderligere information.

Fagerberg A/S er et handels- og ingeniørfirma, der blev grundlagt i Sverige i 1897. Fagerberg startede i Danmark i 1970, tilbyder i dag kunderne et bredt program af ventiler, filtre, sikkerhedsudstyr, instrumenter og analyseudstyr samt service fra deres serviceafdeling. Fagerberg indgår i Indutrade AB, der er en svensk koncern med ca. 60 handelsselskaber inden for tekniske komponenter og serviceydelser. Se også www.fagerberg.dk for yderligere information.

En analyse af de to virksomheder afslørede, at de potentielle brugergrupper var særdeles heterogene, og at de deraf følgende behov var lige så heterogene. Dette stillede krav om nytænkning, og følgende leksikografiske overvejelser blev udviklet.

Den første model, som er en videreudvikling af overvejelser fra et tidligere forsknings- og udviklingsprojekt i TDC A/S, jf. (Simonsen 2002), er den leksikografiske konvergensmodel. Denne model og de bagvedliggende overvejelser sikrer den potentielle bruger adgang til en lang række funktionsunderstøttende omtekster og konkordanslinjer inde fra den leksikografiske artikel.

Den anden model, som er baseret på overvejelser om genreanalyse kombineret med virksomhedsleksikografi, er den leksikografiske dokumentkabelonmodel. Denne model var ligeledes motiveret af de heterogene brugergrupper samt disses meget forskellige behov, ligesom overvejelserne om de leksikografiske dokumentkabeloner var motiveret af ønsket om at kunne hjælpe brugerne til at kunne producere tekster, der i højere grad overholder de mest basale tekstkonventioner. Den leksikografiske dokumentkabelonmodel giver således den potentielle bruger adgang til at søge på en kombination af lemma og tekstgenre og således inde fra den leksikografiske artikel få adgang til en oversigt over den pågældende tekstgenres kommunikative formål, tekstkonventioner samt typisk anvendte retoriske strategier.

Med udgangspunkt i disse indledende overvejelser er artiklens forskningsspørgsmål:

1. Hvordan understøttes en sprogmedarbejders leksikografiske behov i forbindelse med f.eks. oversættelse af en obduktionsrapport til engelsk i København Zoo?
2. Hvordan understøttes en ingeniørs leksikografiske behov i forbindelse med f.eks. produktion af en manual på engelsk i Fagerberg A/S?
3. Hvordan understøttes begge type medarbejderes tekstgenreorienterede behov i forbindelse med både oversættelse og tekstproduktion?

2. Empiri

Med udgangspunkt i forskningsspørgsmålene, er det nu tid til kort at diskutere det empiriske fundament for denne artikel. Det empiriske basis for de to forsknings- og udviklingsprojekter omfatter data indhentet fra hhv. virksomhedsanalyser, kravsaftækningsmøder, brugerprofiler, forskningsinterviews, korpusanalyser og omfattende dokumentanalyser. De empiriske data er primært kvalitative, og der er anvendt en hermeneutisk tilgang, hvor data fra de to virksomheder er blevet fortolket og forstået.

Virksomhedsleksikografi er bl.a. kendetegnet af at foregå inden for rammerne af en virksomhed, og det var nødvendigt at gennemføre en virksomhedsanalyse, hvilket i øvrigt også anbefales af (Kjøller 1997:101) som argumenterer “når du indkaldes som rådgiver i kommunikation og sprog, så kommer du absolut ingen steder uden et godt kendskab til kulturen. Kommunikation og sprogbrugen i virksomheden kan slet ikke forstås uden at man samtidig forstår kulturen omkring det sagte og skrevne...” (min understregning).

Derudover gennemførte jeg en række kravsaftækningsmøder, hvor krav, forventninger og ønsker blev diskuteret med en projektgruppe, og jeg fik dermed et godt indblik i netop den organisationskultur, som de to virksomhedsordbøger ZooLeks og FagerbergLex skulle være en del af. Endelig har jeg for København Zoos vedkommende gennemført en række interviews samt haft adgang til knap

12000 dokumenter, og jeg har på basis af disse kunnet foretage omfattende korpusanalyser. Disse dokumenter er endelig blevet analyseret med henblik på at skabe et overblik over de forskellige tekstgenrer og ikke mindst disse tekstgenrers karakteristika. Et samlet overblik over de to virksomheders tekstgenrer er forsøgt givet i den tekstgenretaksonomi, som er implementeret i de to søgeskærmbilleder.

3. Teori

Det teoretiske basis er dikteret af og tilpasset til den virkelighed, hvori virksomhedsordbøger indgår, og jeg har inddraget de teoretiske overvejelser, der har været nødvendige for at udvikle de to modeller. Virksomhedsordbøger er baseret på en teoretisk tilgang, der er så tilpas eklektisk, at løsningerne er værdiskabende for virksomheden som en helhed og ikke kun til gavn for en lille håndfuld sprogekspertter. Endelig tilbyder virksomhedsordbøger den potentielle bruger omfattende hjælp på såvel det leksikalske, syntaktiske og ikke mindst tekstlige plan – noget som konventionelle ordbøger ikke gør i tilstrækkelig grad.

Virksomhedsleksikografi defineres her som “den type funktionsbaserede leksikografiske overvejelser og løsninger som anvendes i en specifik virksomhed eller organisation i overensstemmelse med dennes virksomhedsorganisation og -kultur”, hvilket er en videreudvikling i forhold til tidligere definitioner i f.eks. (Simonsen 2002).

Virksomhedsleksikografi inddrager og triangulerer som udgangspunkt en række teoretiske overvejelser, herunder naturligvis primært teoretiske overvejelser om leksikografi og fagleksikografi, jf. f.eks. (Tarp 2006), andre typer af teoretiske overvejelser om unificerende teksteksempler jf. (Leroyer 2002), overvejelser om genreanalyse jf. f.eks. (Swales 1990) samt sekundært teoretiske overvejelser om f.eks. virksomhedens virksomhedskultur, jf. f.eks. (Schein 1994).

Tarp (2006: 100) diskuterer især ordbøgers funktioner og definerer en leksikografisk funktion således: “En leksikografisk funktion er tilfredsstillelse af de specifikke typer leksikografisk relevante behov, som kan opstå hos en specifik type potentielle brugere i en specifik type ekstra-leksikografisk situation” (min understregning).

Tarp diskuterer desuden “kommunikative leksikografiske funktioner” og “kognitive leksikografiske funktioner”, dvs. en potentiel bruger kan ifølge Tarp (2006: 104) i princippet kun enten have kommunikationsorienterede behov for data, der kan hjælpe ham med at kommunikere effektivt eller have kognitionsorienterede behov for at vide mere/lære mere om et specifikt emne. Som det vil fremgå af den efterfølgende diskussion, er denne stringente opdeling mellem kognitive og kommunikative funktioner ikke let at adskille i praksis, idet de to funktioner i mange tilfælde overlapper hinanden (man tilegner sig ny viden OG får kommunikative data til at kunne kommunikere bedre og omvendt).

Også overvejelser om “unificerende teksteksempler”, jf. (Leroyer 2002) har været relevante for udviklingen af de to modeller. Unificerende teksteksempler defineres af (Leroyer 2002) som “Cette démarche est essentiellement caractérisée par la sélection et par la structuration lexicographique. Des énoncés des textes techniques sous la forme d'exemples textuels comme catégorie sui generis, et comme support cohérent de données lexicographiques privilégiées”, hvilket peger i retning af mere hjælp på teksthiveau til de potentielle brugere.

Endelig var hele diskussionen om genre og genreanalyse særdeles relevant for udviklingen af de to modeller. De gamle græske filosoffer og talere var for tusinder af år siden klar over, at både indhold, formål, struktur og form var afgørende for, hvordan et andet menneske forstår og fortolker et budskab, og i den senere tid har især Swales (1990) sat dagsordenen i forbindelse med diskussion af genreanalyse. Især var genremodellen, som foreslået af Swales relevant for udviklingen af modellen om de leksikografiske dokumentkabeloner, og Swales diskuterer især tre vigtige elementer i forbindelse med analyse og produktion af genreadækvate tekster, nemlig kommunikativt formål, trækstruktur og retoriske strategier.

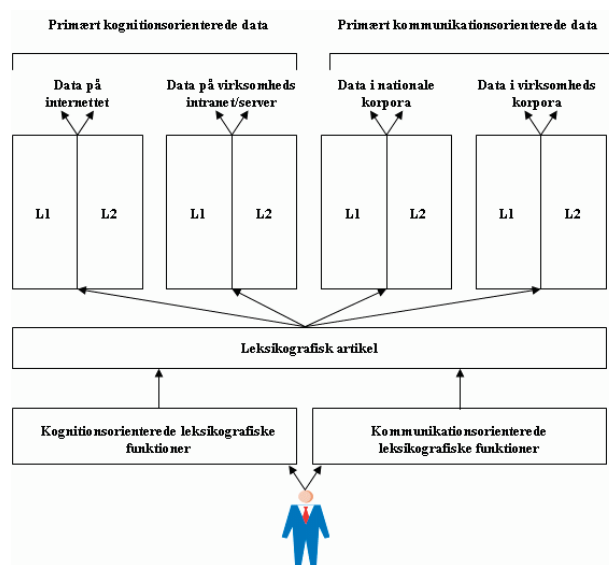
Endelig har teoretiske overvejelser om for det første virksomheders kultur og organisation spillet en rolle for udviklingen af de to modeller. En virksomheds kultur samt organisering har naturligvis stor indvirkning på en virksomhedsordbogs konception, indhold og brug, idet f.eks. en åben kultur kombineret med en flad struktur peger i en retning, hvorimod f.eks. en lukket kultur og meget hierarkisk struktur klart peger i en anden retning.

Med udgangspunkt i ovenstående teoretiske overvejelser blev først den leksikografiske konvergensmodel udviklet og derefter den leksikografiske dokumentkabelonmodel. Den leksikografiske konvergensmodel blev først omtalt hos Simonsen (2002), men er siden blevet væsentligt forbedret og videreudviklet.

Den leksikografiske konvergensmodel viser, hvorledes den potentielle bruger i en given brugersituation (hvor behovet er enten kognitionsorienterede data eller kommunikationsorienterede data) efter indtastning af et lemma i søgefeltet (eventuelt kombineret med en given dyreklasse (i ZooLeks) og et forretningsområde (i FagerbergLex) får adgang til en leksikografisk artikel. Inde fra denne artikel har brugeren direkte adgang til funktionsunderstøttende data i form af data på både L_1 og L_2 fra internettet, virksomhedens egne server/intranet, data i nationale korpora samt data fra virksomhedens egne korpora, se også (Simonsen 2007).

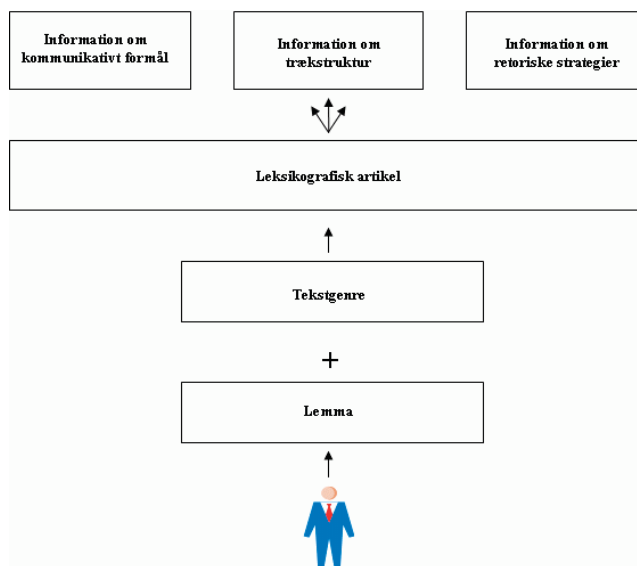
Hermed sikres optimal adgang til funktionsunderstøttende data om både lemma og ækvivalent, og både de kognitionsorienterede og kommunikationsorienterede behov tilfredsstilles. Modellen kan med fordel anvendes i monolingvale, bilingvale og multilingvale ordbogsprojekter, kan bruges på alle typer sprog og er så tilpas generaliserbar, at den sagtens kan anvendes i konventionelle leksikografiske projekter. Endvidere kan modellen videreudvikles, således

andre relevante funktionsunderstøttende omtækster kan konvergeres med den leksikografiske artikel.

Figur 1. Leksikografisk konvergensmodel

Den leksikografiske dokumentskabelonmodel blev udviklet med henblik på at understøtte den potentielle brugers behov for viden og data om den pågældende tekstgenre, noget som andre ordbøger ikke i tilstrækkeligt omfang tager højde for. Modellen om de leksikografiske dokumentskabeloner ser således ud:

Figur 2. Den leksikografiske dokumentskabelonmodel

Den leksikografiske tekstskabelonmodel viser, hvorledes den potentielle bruger i en given brugersituation efter indtastning af et lemma i søgefeltet kombineret med angivelse af den pågældende tekstgenre får adgang til en leksikografisk artikel. Inde fra denne artikel har brugeren direkte adgang til værdifuld genererelevant information om den pågældende tekstgenre på begge sprog. Brugeren får adgang til et prototypisk eksempel på den pågældende tekstgenre og nederst i dette eksempel vises information om det kommunikative formål med den pågældende tekstgenre, information om tekstgenreens trækstruktur og tekstkonventioner og endelig information om de retoriske træk, som tekstgenren typisk gør brug af. Endelig er der direkte forbindelse mellem det prototypiske tekstgenreeksempel og så selve virksomhedsordbogen, således brugeren ved at klikke på et lemma i tekstgenreeksemplet kan slå det op i ordbogsdelen og omvendt. Dermed er de leksikografiske tekstskabeloner integreret med ordbogsdelen og udgør et særdeles funktionsunderstøttende aktiv.

Som det fremgår, foreslås genremodellen operationaliseret i en leksikografisk sammenhæng vha. modellen om leksikografiske tekstskabeloner, og det argumenteres, at netop den lette adgang til tekstgenreorienterede data tilfredsstillende et leksikografisk relevant behov og dermed afsløres konturerne af en ny leksikografisk funktion. Og netop behovet for at vide mere om en given tekstgenre opstår i forbindelse med enten L_1 -produktion eller L_2 -produktion, hvorfor det er naturligt at tilbyde data om den pågældende tekstgenre i virksomhedsordbogen.

4. Diskussion af de to modeller

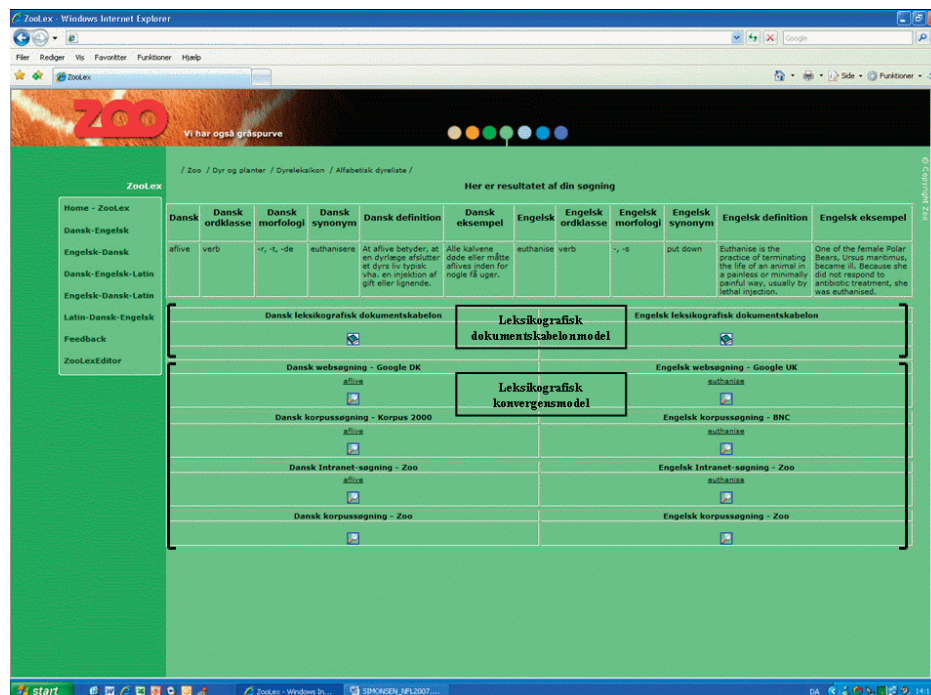
Lad os nu se på, hvorledes de to modeller er blevet implementeret i praksis og på den hjælp, som to typer potentielle brugere får i to brugssituationer. Den første brugssituation i København Zoo opsummeres i figur 3.

Tekstgenre	Obduktionsrapport
Opgave	Oversætte højt specialiseret fagsproglig tekst fra dansk til engelsk
Brugerkategori	Sprogmedarbejder
Funktioner	<p>Kognitiv leksikografisk funktion (primær) <i>Har et stort behov for at tilegne sig faglig viden for at kunne oversætte</i></p> <p>Kommunikativ leksikografisk funktion (sekundær) <i>Har et lille behov for at få kommunikative data for at kunne oversætte</i></p> <p>Tekstgenreorienterede funktion (primær) <i>Har et stort behov for at få tekstgenredata og -viden for at kunne oversætte</i></p>

Figur 3. Sprogmedarbejderens situation og behov i forbindelse med L1-L2 oversættelse

Sprogmedarbejderen i København Zoo konsulterer ZooLeks med henblik på at slå lemmaet *aflive* op, idet det synes at være et centralt ord i teksten. Han indtaster

lemmaet ”*aflive*” i et søgefelt, angiver tekstgenren ”obduktionsrapport” i en drop down-boks og får nu vist skærbilledet i figur 4.

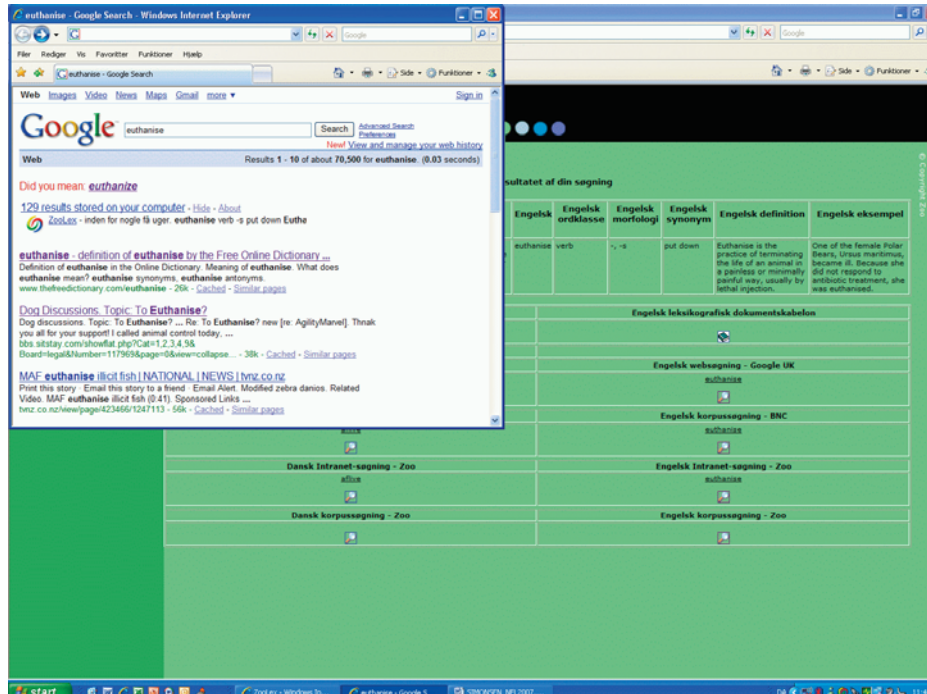

Figur 4. Søgeresultatskærbillede i ZooLeks

Øverst i figur 4 vises den konventionelle leksikografiske artikel i horisontal visning. Brugeren kan i øvrigt dobbeltklikke på et hvilket som helst ord overalt i ZooLeks og foretage en søgning efter den pågældende søgestreng på Google. I figur 4 vises ligeledes med klammer, hvor de to modeller har virkning i ZooLeks.

Brugerens kognitive leksikografiske behov dækkes for det første ved at læse de danske og engelske definitioner og eksempler i den leksikografiske artikel. Af den danske definition fremgår, at ”en dyrlæge afslutter et dyrs liv typisk vha. en injektion af gift eller lignende”.

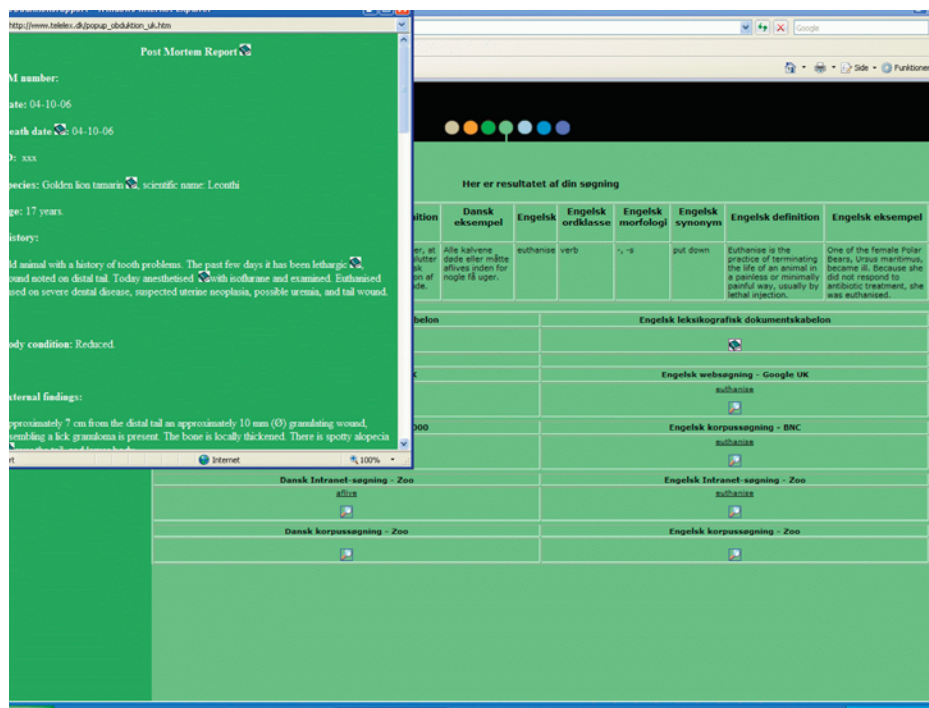
Men brugeren ønsker yderligere kognitive leksikografiske data om lemmaet og klikker derfor på forstørrelsesglasikonet under ”Engelsk websøgning – Google UK” og foretager en søgning efter funktionsunderstøttende omtekster på internettet. Han får nu vist følgende skærbillede, som indeholder en række værdifulde tekster om lemmaet *aflive*, hvorved hans kognitive leksikografiske behov dækkes til fulde, idet han i det andet dokument i listen kan lære mere om *aflive*.

Figur 5. Leksikografisk konvergensmodel i ZooLeks

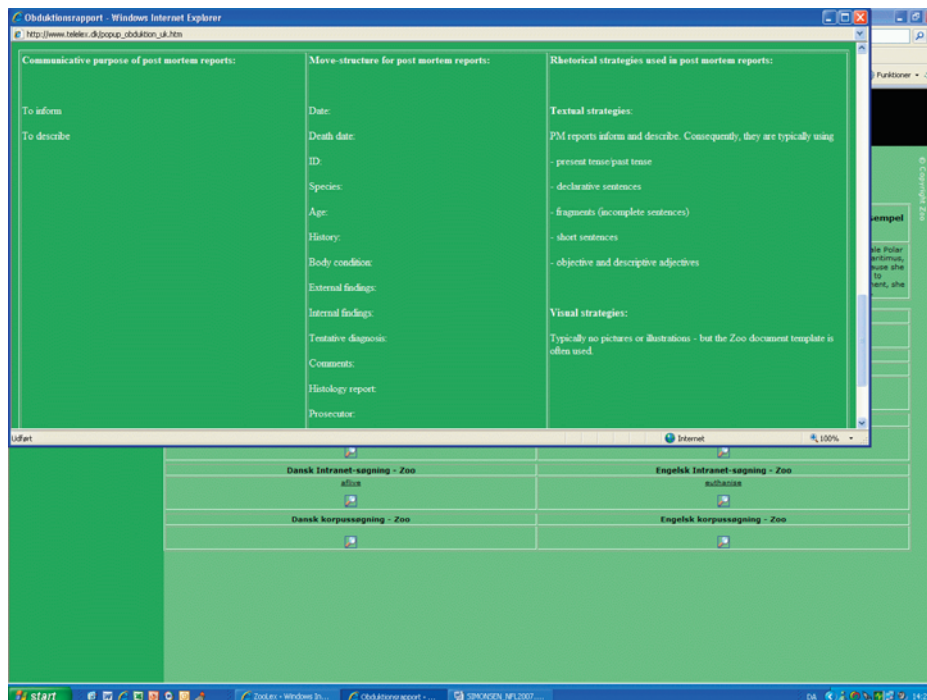
Brugerens behov for kommunikative leksikografiske data er mindre, idet han er sprogmedarbejder, men han har umiddelbart adgang til kommunikative leksikografiske data i felterne ordklasse og morfologi og han kan endelig via den leksikografiske konvergensmodel få yderligere kommunikative leksikografiske data ved at klikke på forstørrelsesglasikonet under overskrifterne “Engelsk korpusøgning – BNC” samt “Engelsk korpusøgning – Zoo”, hvis visning af pladsmæssige årsager dog udelades her.

Brugerens behov for tekstgenredata er stort og ved at klikke på de to bogikoner får han adgang til værdifulde tekstgenredata. Brugeren er som sagt ved at oversætte fra dansk til engelsk, så derfor klikker han på bogikonet under overskriften “Engelsk leksikografisk dokumentkabelon“, se figur 6. I det skærbillede, der nu kommer op, vises en prototypisk obduktionsrapport og hvis brugeren scroller ned, vises resten af den leksikografiske tekstkabelon.

Figur 6. Leksikografisk dokumentkabelonmodel i ZooLeks – øverste del

Tekstgenrens kommunikative formål, trækstruktur og typisk anvendte retoriske strategier er opstillet i en tabel nederst i figur 7 således:

Figur 7. Leksikografisk dokumentskabelonmodel i ZooLeks – nederste del

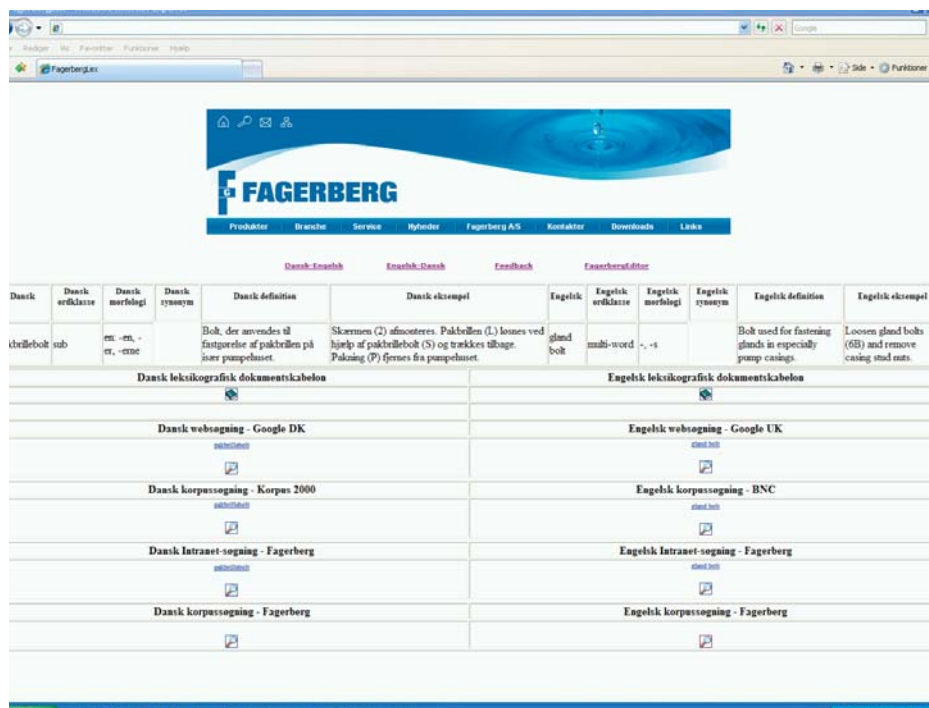
Brugeren er nu i stand til at producere en oversættelse, som er tilfredsstillende på såvel det leksikalske, syntaktiske og tekstlige plan.

Den anden brugssituation i Fagerberg A/S opsummeres i figur 8.

Tekstgenre	Manual
Opgave	Skrive højt specialiseret fagsproglig tekst på engelsk
Brugerkategori	Ingeniør
Funktioner	<p>Kognitiv leksikografisk funktion (sekundær) <i>Har et lille behov for at tilegne sig faglig viden for at kunne skrive</i></p> <p>Kommunikativ leksikografisk funktion (primær) <i>Har et stort behov for at få kommunikative data for at kunne skrive</i></p> <p>Tekstgenreorienterede funktion (primær) <i>Har et stort behov for at få tekstgenredata og -viden for at kunne skrive</i></p>

Figur 8. Fagekspertens situation og behov i forbindelse med L2-tekstproduktion

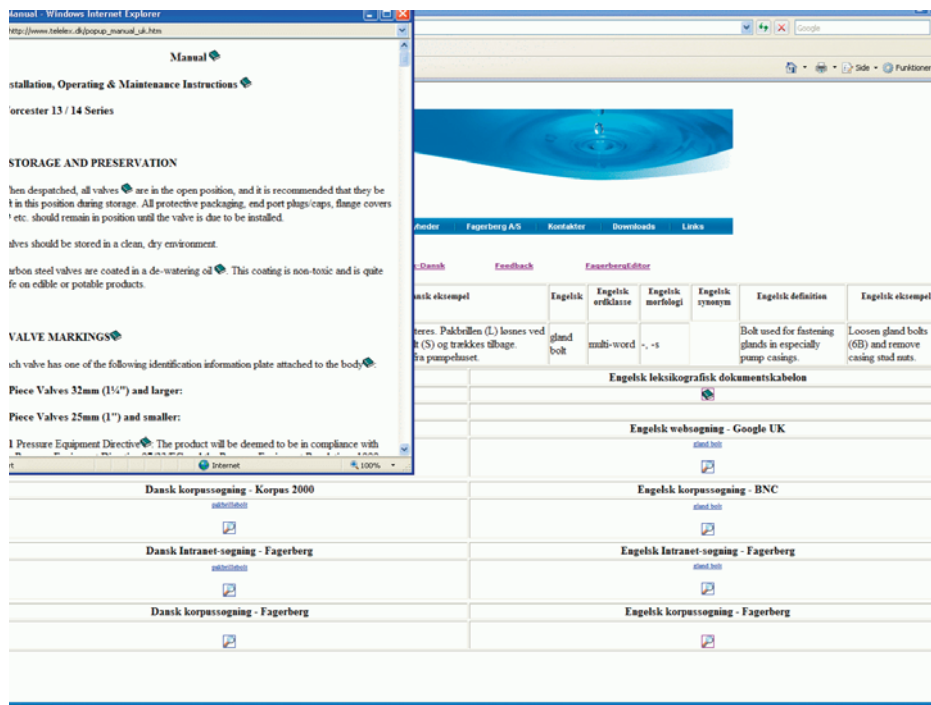
Fageksperten konsulterer nu FagerbergLex med henblik på at slå lemmaet “pakbrillebolt” op. Efter at have indtastet lemmaet i søgefeltet, angiver han tekstgenren i en drop down-boks, og han vælger “manual” i en liste med tekstgenrer. Efter at have klikket på knappen Søg vises søgeresultatbilledet, se figur 9.

Figur 9. Søgeresultatskærmbillede i FagerbergLex

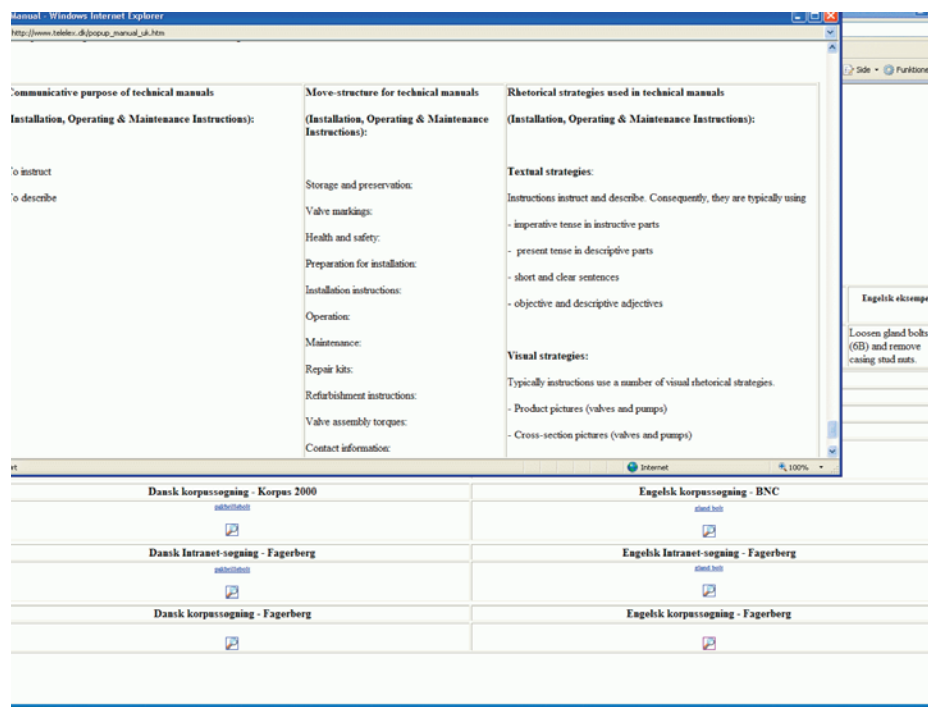
Brugerens kognitive behov er ikke ret stort, idet han er fagekspert, men han kan blive mindet om en pakbrillebolts funktion i de danske og engelske definitioner og eksempler i den leksikografiske artikel, ligesom han kan konsultere de relevante omtekster vha. konvergensprincippet og foretage søgninger efter mere viden om en pakbrillebolt. Brugerens behov for kommunikative leksikografiske data er derimod stort, idet vedkommende ikke er sprogligt uddannet, men han har heldigvis adgang til en masse kommunikative data i felterne ordklasse og morfologi og kan endelig via den leksikografiske konvergensmodel få kommunikative data ved at klikke på forstørrelsesglasikonet under overskrifterne “Engelsk korpusøgning – BNC” samt “Engelsk korpusøgning – Fagerberg”, hvis visning af pladsmæssige årsager udelades her.

Endelig er brugerens behov for tekstgenredata stort og ved at klikke på de to bogikoner får han adgang til tekstgenredata. Brugerens er ved at producere en manual på engelsk, så derfor klikker han på bogikonet under overskriften “Engelsk leksikografisk dokumentkabelon” og får vist et prototypisk eksempel på en teknisk manual, se også figur 10.

Figur 10. Leksikografisk dokumentkabelonmodel i FagerbergLex – øverste del

Tekstgenrens kommunikative formål, trækstruktur og typisk anvendte retoriske strategier fremgår af en tabel nederst i skærbilledet, se også figur 11.

Figur 11. Leksikografisk dokumentskabelonmodel i FagerbergLex – nederste del

Fageksperten er nu i stand til at skrive om pakbrillebolten, og han har nu viden om, hvad der konstituerer tekstgenren manualer.

De to modeller, som diskuteres i dette bidrag er relevante for leksikografisk grundforskning og er eksempler på specifikke teorier, der fokuserer på delområder inden for virksomhedsleksikografi. De to modeller kan, som det fremgår af denne diskussion, umiddelbart anvendes i praksis, og de tilfredsstiller helt sikkert “et leksikografisk relevant behov”, jf. Tarp (2006:100), som diskuterer, hvad der konstituerer en leksikografisk funktion. Dermed afsløres konturerne af en ny type leksikografisk funktion, der dog ikke helt passer ind i det stramme teoretiske paradigme, som opstilles af Tarp (2006: 105–106). Men som Tarp (2006: 105) netop selv angiver, så kan brugere sagtens få f.eks. kommunikative leksikografiske data også selvom de aktiverer den pågældende model i ZooLeks eller FagerbergLex for primært at tilegne sig mere viden, dvs. kognitive leksikografiske data, se f.eks. figur 10 og 11. Med andre ord er den sort-hvide opdeling ikke hensigtsmæssig, idet en potentiel bruger givetvis får både kognitive og kommunikative leksikografiske data samtidig, specielt i forbindelse med virksomhedsleksikografi. Den grundlæggende opdeling ml. kommunikative og kognitive leksikografiske funktioner er stadig helt rigtig og fuldstændig uundværlig. Men som det fremgår af følgende eksempler genereret fra ZooLeks vha. den leksikografiske konvergensmodel så er “sidegevinsten”, som Tarp (2006: 106) kalder

det, ganske betragtelig og bør ikke negligeres hverken teoretisk eller praktisk. Dette paradoks indikeres i figur 1 ved overskrifterne “Primært kommunikation-orienterede data” og “Primært kognitionsorienterede data”.

Lad os se på et eksempel, hvor en sprogmedarbejder i København Zoo slår lemmaet *bæverrotte* op i ZooLeks. Brugeren ønsker at vide mere om bæverrotter, f.eks. information om deres udseende og deres habitat. Et uddrag af søgeskærm-billedet fra ZooLeks ses i figur 12.

Her er resultatet af din søgning													
Dansk	Dansk ordklasse	Dansk morfologi	Dansk synonym	Dansk definition	Dansk eksempel	Engelsk	Engelsk ordklasse	Engelsk morfologi	Engelsk synonym	Engelsk definition	Engelsk eksempel	Klasse	Orden
bæverrotte	Sub	en: -en, -er, -eme	nutria, sumpbæver	Bæverrottens øjne er små og brune, ørene små og afrundede og på bagbenene har den svømmehud mellem tæerne.	Bæverrotten stammer fra Sydamerika, hvorfra den blev indført til Europa til pelsdyravl, nu lever den vidt: i både Europa, Sovjetunionen, Japan og Ostafrika.	coypu	Noun	-, -s		The coypu is a large semi-aquatic rodent which is native to South America.	The coypu and the brown rat are rather similar in appearance, hardly surprising as they are both rodents. But the blunt square shape of the coypu's muzzle and it's webbed feet clearly distinguish it, not to mention it's size.	Pattedyr	Gnavere

Figur 12. Lemmaet *bæverrotte*

Som det fremgår af den leksikografiske artikel i figur 12 får ordbogsbrugeren i den leksikografiske artikel både kommunikative og kognitive data, dog fordelt på forskellige felter. Sammenblandingen og de omtalte “sidegevinster” opstår, når brugeren aktiverer den leksikografiske konvergensmodel under ”Engelsk web-søgning – Google UK”, se også figur 5. Nu får brugeren vist en liste med funktionsunderstøttende dokumenter, og et uddrag af et dokument vises i figur 13.

<p>The Nutria (also called the coypu) is a large, semi-aquatic South American rodent that has webbed hind feet. It has been introduced to the USA, Asia, and Europe, as a result of fur farms (where the nutria is farmed for its luxurious coat). It lives in swamps, in marshes, and near lakes, streams, and rivers, digging burrows near water in rainforests, temperate deciduous forests, and grasslands. The nutria is nocturnal (most active at night); it rests in its burrow during the day.</p>
--

Figur 13. Kognitive og kommunikative data i funktionsunderstøttende omtækt

Uddrag fra <http://www.enchantedlearning.com/subjects/mammals/rodent/Nutria.shtml>

Uddraget viser tydeligt, at selvom brugeren først og fremmest var ude efter kognitive leksikografiske data, så får han adgang til mange relevante data (markeret med gråt i figur 13).

5. Konklusion

Denne diskussion har vist, hvorledes en sprogmedarbejders leksikografiske og tekstgenre-relaterede behov tilfredsstilles i forbindelse med oversættelse af en dansk obduktionsrapport til engelsk i København Zoo, samt hvorledes en fageksperts leksikografiske og tekstgenre-relaterede behov tilfredsstilles i forbindelse med produktion af en teknisk manual på engelsk i Fagerberg A/S. Den leksikografiske konvergensmodel og den leksikografiske dokumentskabelonmodel hjælper brugeren, og det argumenteres, at en udbredt brug af funktionsunderstøttende omtekster, som i den leksikografiske konvergensmodel og en integreret tilgang til tekstgenredata som i den leksikografiske dokumentskabelonmodel, optimerer brugerens vilkår og sætter ham bedre i stand til at producere tekster, som ikke kun indeholder de rigtige termer, men som også overholder de vigtigste tekstkonventioner.

6. Litteratur

- Kjøller, Klaus 1997: *Image – effektive råd til virksomheden om sprog og kommunikation*. København: Akademisk Forlag.
- Leroyer, Patrick 2002: *Les exemples textuels unificateurs – Fondements et applications pour le dictionnaire de traduction technique*. Ph.d.-afhandling. Århus: Handelshøjskolen i Århus.
- Schein, E. H. 1994: *Organisationskultur og ledelse*. København: Valmuen.
- Simonsen, Henrik Køhler 2002: *TeleLex - Theoretical Considerations on Corporate LSP Intranet Lexicography: Design and Development of TeleLex - an Intranet-based Lexicographic Knowledge and Communications Management System*. . Ph.d.-afhandling. Århus : Handelshøjskolen i Århus.
- Simonsen, Henrik Køhler 2007: ZooLex: Det er for vildt! I: *LEDA-Nyt* nr. 43 – marts 2007, 4–12.
- Swales, J. M. (1990). *Genre Analysis. English in Academic Settings*. , Cambridge: Cambridge University Press.
- Tarp, Sven 2006: *Leksikografien i grænselandet mellem viden og ikke-viden: Generel leksikografisk teori med særlig henblik på lørnerleksikografi*. Århus: Handelshøjskolen i Århus.

Henrik Køhler Simonsen
Associate Professor, Industrial PhD, f. 1966
Handelshøjskolen
Dalgas Have 15
DK-2000 Frederiksberg
Department of International Language Studies and Computational Linguistics
hks.isv@cbs.dk

